

הנחיות להוראת המצגת "מדברים ולא מחרימים"

גילאים: ה'-ח'

משך הפעילות: שעתיים

הרעיון: מצגת זו עוסקת ביישוב מחלוקת בין שלוש נערות בהליך של גישור שבו שותפים תלמידי הכיתה.

זוהי מצגת שנייה בסדרה. התלמידים כבר מכירים את התהליך שתרגלו במצגת הראשונה, **גישור – כולם מנצחים**, ולכן בהתנסות זו התלמידים יהיו פעילים יותר ביישוב הסכסוך, והתיווך של המורים מצטמצם.

מדובר בשתי נערות המחרימות נערה שלישית שבחרה להשתתף במסיבה של חברות מכיתה אחרת במקום במסיבה הכיתתית. המצגת מביאה מודל של פתרון למחלוקת בדרך של גישור במקום בדרך של חרם. הגישור מזמין את התלמידים להבין את נקודות המבט השונות של כל השותפות בקונפליקט ולקחת חלק פעיל ביישוב הסכסוך.

שקופית 1 שקופית פתיחה

מומלץ לדבר עם התלמידים על התמונה:

- מדוע היא של גשר?
- מה המטרה של הגשר?
- בין מי למי צריך לבנות אותו?
- מהם כלי הגישור שהם כבר מכירים מהמצגת הקודמת?

שקופית 2 תיאור המקרה

דנה לומדת בכיתה ח. חברותיה מכיתה ט הזמינו אותה למסיבה שתתקיים בדיוק במועד שבו תהיה מסיבה של כל הכיתה שלה. דנה התלבטה בין האפשרויות, והחליטה להשתתף במסיבה של חברותיה מכיתה ט. נועה ושיר מהכיתה שלה נעלבו ושכנעו את החברות האחרות בכיתה להטיל עליה חרם ולא להזמין אותה למסיבות.

דנה נעלבה מאוד מהתגובה של נועה ושיר ומהחרם שארגנו, ואמרה להן שממילא נוח לה יותר עם הגדולים. דנה שמעה ששיר חשבה להפסיק את החרם, אבל נועה איימה עליה שאם תעשה זאת היא תפסיק להיות חברה שלה.

- כדאי לשאול את התלמידים:
- האם מקרים דומים מוכרים לכם?
- מהי הבעיה לדעתכם בסיפור?
- מי נפגע בסיפור?
- האם אפשר היה אחרת? כיצד?

שקופית 3

ועכשיו...אתם עוזרים ליישב את הסכסוך בין דנה, נועה ושיר

יש להביט בתמונה המוצגת ולשאול את התלמידים איך לדעתם דנה מרגישה.

שקופית 4

שלב א - מה חושבת דנה?

מה חושבת דנה? בקשו מהתלמידים להיכנס לראש של דנה ולהדגיש לפחות שתי מחשבות שלה. שימו לב שאנו מפרידים בין מחשבות לרגשות, אך שניהם מחייבים אמפתיה לצד של האחר. כדאי לשאול את התלמידים:

- אילו מחשבות יקדמו את דנה ויאפשרו לה ליישב את הסכסוך? למה?

שקופית 5

מה חושבות נועה ושיר?

שקופית זו מורכבת יותר, מפני שיש כאן מערכת מורכבת של נועה ושיר מול דנה וגם אחת מול השנייה. כדאי לדבר על כך עם התלמידים, ולתת מקום גם לחשיבה המשותפת וגם לייחודית.

שקופית 6 מה לדעתכם דנה מרגישה?

איך דנה מרגישה: כאן הדיון מתמקד ברגשות של דנה. הפנו את תשומת לב התלמידים לכך שיכול להיות רגש המתאים ליותר ממשפט אחד, אין כאן נכון ולא נכון, חשוב להיות אמפטיים כלפי דנה.

מה לדעתכם דנה מרגישה?
מה לדעתכם דנה מרגישה?

עצובה, מועסת, מאוכזבת, פוחדת, נודדה, נעלבת

- דנה _____ כשחברותיה לכתה החרימו אותה.
- דנה _____ על התגובה של חברותיה.
- דנה _____ בגלל הסכסוך עם נועה ושיר.
- דנה _____ שהחרים יתרחב וייסעך.
- לא נעים לדנה להיות סנתקת סחברותיה. היא מרגישה _____
- דנה _____ מכך ששיר נכנעת ללחץ של נועה.

הקודם הבא

שקופית 7

מה נועה ושיר מרגישות?

איך נועה ושיר מרגישות? גם כאן המערכת היא מורכבת יותר כי מדובר ברגשות של נועה ושיר יחד כלפי מעשייה של דנה והחרם, אך גם בנפרד. על התלמידים למלא את הרגשות הייחודיים של שיר גם כלפי האירוע וגם כלפי והחרם. יש לחזור עם התלמידים על מה שנלמד במצגת הקודמת: מחשבות ורגשות יחד = עמדות. מטרתנו בגישור היא לעבור מעמדות לצרכים.

מה נועה ושיר מרגישות?
מה לדעתכם מרגישות נועה ושיר?

עצובה, מועסת, מאוכזבת, מתחרטת, פוחדת, נעלבת, מרגישה אשמה

שיר, נועה

הקודם הבא

שקופית 8

למה דנה באמת זקוקה? עם קצת עזרה מחברים...

עזרו לדנה להבין מה היא צריכה. על התלמידים לבחור את השאלות שיקדמו את יישוב הסכסוך. כמו בשקופית הקודמת, השאלות הן פתוחות ומזמינות תשובות שונות. חשוב לדבר עם התלמידים על השאלות שכדאי לשאול ועל שאלות שלא כדאי לשאול. בשלב זה הליך הגישור עובר משלב זיהוי העמדות לשלב זיהוי הצרכים, למה באמת זקוקים? חשוב להפנות את תשומת לב התלמידים לכך שחבר או חברה שאינם מעורבים באירוע יכולים לסייע בפתרון המצב, כי הם רואים ומבינים דברים שהמעורבים באירוע אינם רואים.

למה דנה באמת זקוקה? עם קצת עזרה מחברים...
זה אוהד, הוא חבר טוב של דנה. דנה מבקשת ממנו שיעזור לה לנשר כינה לבין חברותיה. עזרו לו לבחור את השאלות הנכונות שיקדמו אותה לפתרון הסכסוך.

האם חשוב לך הקשר עם החברות?
למה שלא תסתפקי בחברים שלך מכיתה ט?
אך לדעתך נועה מרגישה?
את רוצה שטועה ושיר ישיבו להיות חברות שלך?
איך את רואה את המסך הקשר עם החברות שלך מהכיתה?
מה לדעתך הן היו רוצות?
לא היה ברור לך שזה מה שיקרה כשנשטת את החברות שלך?

למה הלכת למסיבה של תלמידים מכיתה ט?
האם היום היית מקבלת החלטה אחרת?
האם את מתחרטת על מעשיך?
את רוצה שטועה ושיר ישיבו להיות חברות שלך?
איך את רואה את המסך הקשר עם החברות שלך מהכיתה?
מה לדעתך הן היו רוצות?
למה הלכת לעשות בקשר להתנהגות של נועה?

הקודם הבא

שקופית 9 עזרו לנועה ושיר להבין למה הן זקוקות

עזרו לנועה ושיר להבין למה הן זקוקות

עכשיו שי מדבר עם נועה ושיר. חברו שאלות שיעזרו להן לפתור את הסכסוך עם דנה וגם את חילוקי הדעות בין לבין עצמן.

שיר

נועה

איך לדעתך דנה מרגישה אחרי הסקרה?

האם חשוב לך להיות חברה של דנה?

איך את רואה את הספק החברות שלך עם שיר?

הבא הקודם

עזרו לשיר ונועה להבין מה הן צריכות: גם כאן המצב מורכב כי הצרכים של נועה ושיר לא בהכרח זהים. כאן התלמידים פעילים ועליהם להשלים את הצרכים של נועה ושל שיר ביחד ובנפרד.

שקופית 10 אפשרויות לפתרון

אפשרויות לפתרון

דנה מדברת שוב עם אהוד, היא רוצה להשלים עם נועה ושיר. אהוד עוזר לה לחשוב על פתרונות.

אהוד אומר: "אני רוצה לדבר עם נועה ושיר. אהוד עוזר לה לחשוב על פתרונות."

המת... הבא הקודם

מבחינת תהליך הגישור אנו מתקדמים מעמדות לזיהוי צרכים ואחר כך לאפשרויות פעולה. כאן אהוד שואל שאלות פתוחות: יש להפנות את תשומת לב התלמידים לשאלות שהוא שואל, ולהדגיש שהן מכוונות לפעולה המבוססת על הצרכים שזוהו בשקופית הקודמת. גם שאלות אלו נשאלות מתוך אמפתיה והבנה. לבסוף על התלמידים לנסח מה לדעתם תגיד דנה לנועה ומה היא תגיד לשיר. התשובה מבוססת על הצרכים שזוהו בשלב הקודם.

שקופית 11 ומה עם נועה ושיר?

ומה עם נועה ושיר?

נניח שאתם חברים של נועה ושיר. עזרו להן להבין מה הן צריכות לעשות:

סלב

לדבר ביניהן ולתאם איך יפתור את הסכסוך עם דנה.

נועה ושיר מול דנה

בחרו מבין האפשרויות הבאות:

להפסיק את החרם על דנה.

להמשיך את החרם על דנה.

לפנות לדנה ולהתנצל בפניה.

להתכתב עם דנה ולבדוק אם היא רוצה להפגש איתן.

לדבר עם דנה.

להתעלם מדנה ולהפגש להן חברים אחרים.

לפרסם התמלול בוואטסאפ של הכיתה.

לחצו על משפט כדי להדגיש אותו. לחצו שוב לביטול ההדגשה. היעו אפשרויות נוספות במלבנים הריקים. לפעילות נוספת לחצו על ה"סלב".

הבא הקודם

ומה עם נועה ושיר? גם הן צריכות להבנות קווי פעולה המבוססים על הצרכים שזוהו.

- האם שיר יכולה לפעול אחרת?
- אולי היא תהיה המתווכת בין דנה לבין נועה?
- אולי היא תסייע להן ליישב את הסכסוך?

בשקופית זו ניתן להשתמש בסל"ב- סלולר בכיתה ולנהל דיון אינטראקטיבי בעזרת לוח הסל"ב. בלחיצה על אייקון הסל"ב ייפתח לוח שייראה עם השאלה: מה נועה ושיר צריכות לעשות כדי לפתור את המחלוקת ביניהן?

- אפשרו לתלמידים לשגר את תשובותיהם אל הלוח:
- השתדלו להתייחס לכמה שיותר פתקיות.
 - הגדילו את הפתקיות אליהן תרצו להתייחס ובקשו מהתלמיד שכתב שיקריא בקול.
 - שימו לב: האם יש פתקיות זהות על הלוח? האם תלמידים שונים חשבו אותו הדבר? אם כן- ציינו זאת ונסו לברר יחד עם התלמידים.

שקופית 12

נקודות הסכמה – נועה ושיר יחד מול דנה; נועה מול דנה

נקודות הסכמה
יש לנרד למיקום המתאים כל אחת מהאפשרויות. גרייה של כל אפשרות יותר מפעם אחת.

נועה מול דנה | **נועה ושיר יחד מול דנה**

להיות שלא נהגת בגנינות	להתחשב בדעות של אחרים	סוּר לבלות עם חברים אחרים	כשלא מסכימים כדאי לדבר	לא להרים
להיעזר בחברים כדי להשלים	לפתח לטויה שונפנש	לנסות להבין מה אחרים חושבים	להתנצל בפני	להשלים

גרר את האפשרויות למקום המתאים.

הבא | **הקודם**

נקודות הסכמה בין נועה ושיר מול דנה, ושל נועה מול דנה.

ניתן להוסיף עוד נקודות הסכמה בכיתה. בשלב זה המטרה היא להסתכל על התהליך ולנסות למצוא הסכמה שתוביל ליישוב הסכסוך.

שקופית 13

נקודות הסכמה - שיר מול דנה; שיר מול נועה

- האם ההסכם חשוב לכל הצדדים המעורבים בסכסוך במידה שווה?